Rapportage bij Warmte Transitie Atlas (WTA) gemeente Medemblik

december 2018

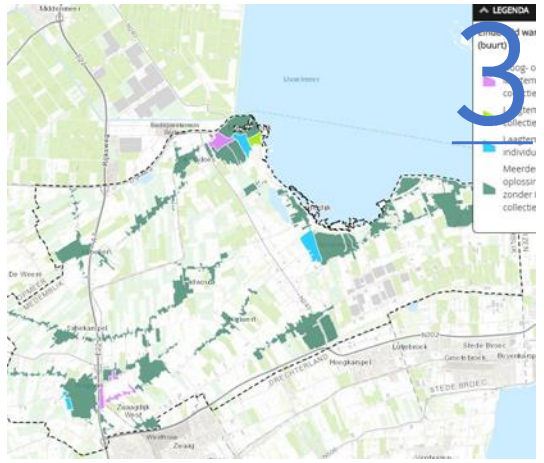

Inleiding

Waar staan we nu?

Eindbeeld warmte-transitie & kansgebieden

Conclusies & aanbevelingen

Bijlagen

Rapportage bij Warmte Transitie Atlas (WTA) gemeente Medemblik

December 2018

1. Inleiding

Warmtetransitie Medemblik

De gemeente Medemblik streeft net als veel andere gemeenten in Nederland naar een klimaatneutrale toekomst. De raad stelde in november 2017 het programma Duurzaam Medemblik vast. Daarmee besloot men extra maatregelen te nemen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en over te stappen op vormen van energie en producten die passen bij een duurzame samenleving. Daarnaast zet de gemeente Medemblik zich actief in om bewustwording en energiebesparing bij inwoners, bedrijven en instellingen te stimuleren.

De transitie van aardgas naar een duurzame bron voor het verwarmen van huizen en gebouwen is onlosmakelijk verbonden met een klimaatneutrale toekomst en daarom is een Warmte Transitie Atlas (WTA) opgesteld voor de gemeente. De WTA geeft inzicht in de huidige situatie, blikt vooruit op een mogelijke toekomst en laat zien waar kansgebieden zijn, gebieden waar nu met de grootste kans op succes de warmtetransitie kan starten.

Om het doel van klimaatneutraliteit in 2050 te halen, staat de gemeente Medemblik voor de opgave om 18.000 woningen af te sluiten van het aardgas, wat neerkomt op het aanpassen van 590 woningen per jaar, en deze gereed te maken voor een nieuwe duurzame warmtevoorziening. In het traject naar een Regionale Energiestrategie en daaropvolgend de transitievisie warmte, zet de gemeente Medemblik al in op no-regret maatregelen en enkele pilots.

Dit rapport beschrijft de resultaten van de WTA en de ontwikkelingen tijdens het proces.

Aanpak

Het traject van de Warmte Transitie Atlas voor Medemblik bestond uit:

1. De kick-off bijeenkomst waarin verwachtingen werden afgestemd en definitieve afspraken werden gemaakt over het te doorlopen proces en de bijbehorende planning.

2. Het inrichten van de WTA gebeurde grotendeels aan de hand van openbare beschikbare data en werd geoptimaliseerd met data van de betrokken stakeholders.

3. Een tweetal werksessie waarin stakeholders (HHNK, PWN, Liander, woningcorporaties, ECW, HVC en de gemeente) elkaar leerden kennen, standpunten en ambities werden gedeeld en er een gezamenlijk inhoudelijk kennisniveau werd vastgesteld. De WTA bood vervolgens inzicht in de huidige situatie en daarnaast in de mogelijke toekomstige alternatieven voor een duurzame warmtevoorziening en met welk deel van de gebouwde omgeving het beste begonnen kan worden.

Dit heeft geholpen om een duurzame coalitie te smeden.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de huidige situatie. Hoofdstuk 3 richt zich op een mogelijk eindbeeld voor de gemeente en gaat verder in op kansgebieden binnen de gemeente. Hoofdstuk 4 bespreekt de conclusies en doet aanbevelingen. En tenslotte kan in hoofdstuk 5 achtergrondinformatie gevonden worden in de diverse bijlagen die ten grondslag hebben gelegen aan deze rapportage.

2. Waar staan we nu?

Het helpt om op basis van de juiste data en uitgangspunten een scherp beeld te krijgen van mogelijke projecten en de ruimtelijke aspecten ervan op het gebied van een toekomstige duurzame warmtevoorziening voor de gemeente Medemblik. Met de Warmte Transitie Atlas (WTA) ontstaat er inzicht in haalbare aanpakken voor de verduurzaming van de warmtevoorziening voor de gebouwde en te bouwen omgeving, zowel voor woningen als bedrijven. Met het verduurzamen van de warmtevraag is heel veel te winnen op het gebied van het beperken van de energievraag. De WTA biedt een digitale analyse en brengt voor het warmtebeleid relevante gegevens samen in een database. Het is een ruimtelijk model dat gebaseerd is op GIS. Het model voert analyses uit op gebouwen en buurten en maakt gebruik van openbare geografische data uit betrouwbare bronnen. Het model maakt inzichtelijk wat verschillen zijn tussen gebieden en hoe dat leidt tot andere warmteopties en kansen, en houdt daarbij rekening met de ruimtelijke samenhang van een gebied. De WTA analyseert op gebouwniveau wat kansrijke gebieden zijn om aan de slag te gaan. Daarbij kunnen gegevens van betrokken partijen worden toegevoegd, zoals planningen in de openbare ruimte of investeringsmomenten van gebouweigenaren.

2. Waar staan we nu?

Het totale energiegebruik in de gemeente Medemblik is ongeveer 6.040 TJ. 20% daarvan betreft aardgasgebruik voor de gebouwde omgeving en 45% is aardgasgebruik door het bedrijfsleven. De overige 35% betreft elektriciteitsverbruik en mobiliteit. Het energiegebruik van de gebouwde omgeving hangt met name samen met het bouwjaar en het type bebouwing.

Warmtevraag op woningniveau

Er is een grote verscheidenheid in de warmtevraag van woningen en bedrijven. Ieder gebouw is verschillend. Een maat voor de warmtevraag die niet afhankelijk is van bijvoorbeeld de grootte van de woning wordt uitgedrukt in kWh/m2. Gemiddeld in Nederland is dat zo'n 95 kWh/m2 en bij een woning met label B is dat ongeveer 65 kWh/m2.

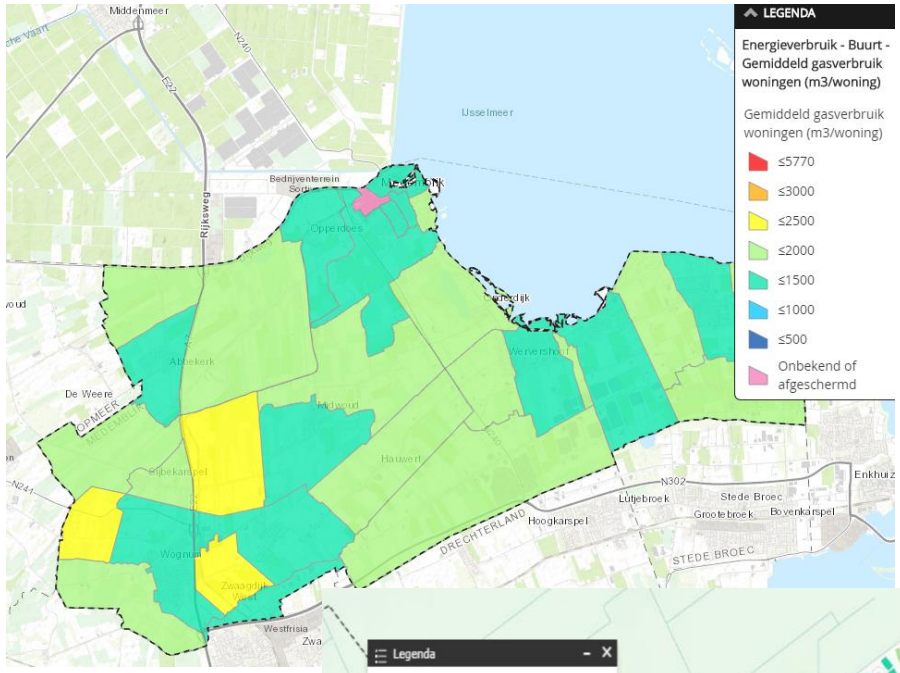
De WTA van Medemblik laat een grote diversiteit zien maar zeker in de centra van de dorpskernen bestaat een warmtevraag die boven het landelijk gemiddelde ligt.

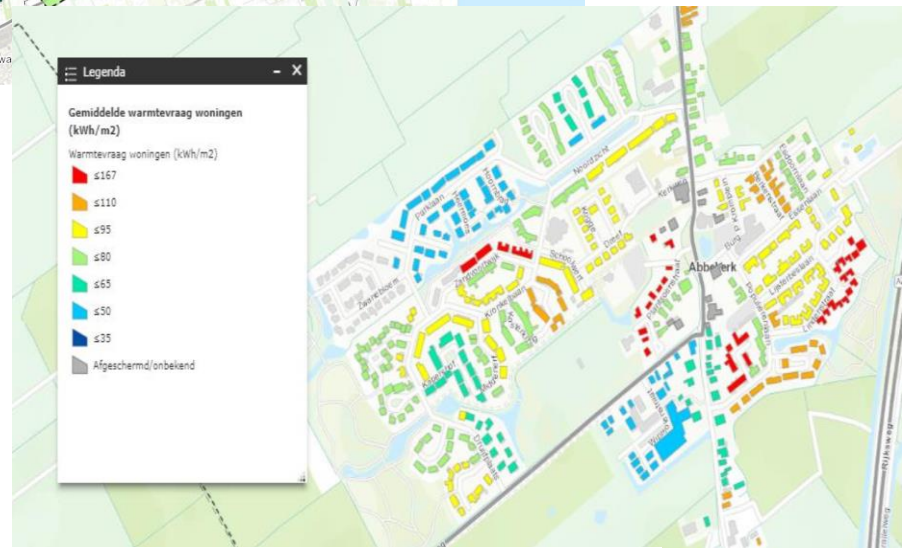
De eerste winst die daar behaald kan worden is het isoleren van woningen. Dat heeft twee effecten:

1. Warmtevraagbeperking (energiebesparing)
2. Verlagen van het temperatuurniveau

Het eerste effect, het isoleren van gebouwen en woningen, vergt grote investeringen. We onderscheiden twee isolatieniveaus in de route naar aardgasvrij, namelijk basisisolatie en vergaande isolatie.

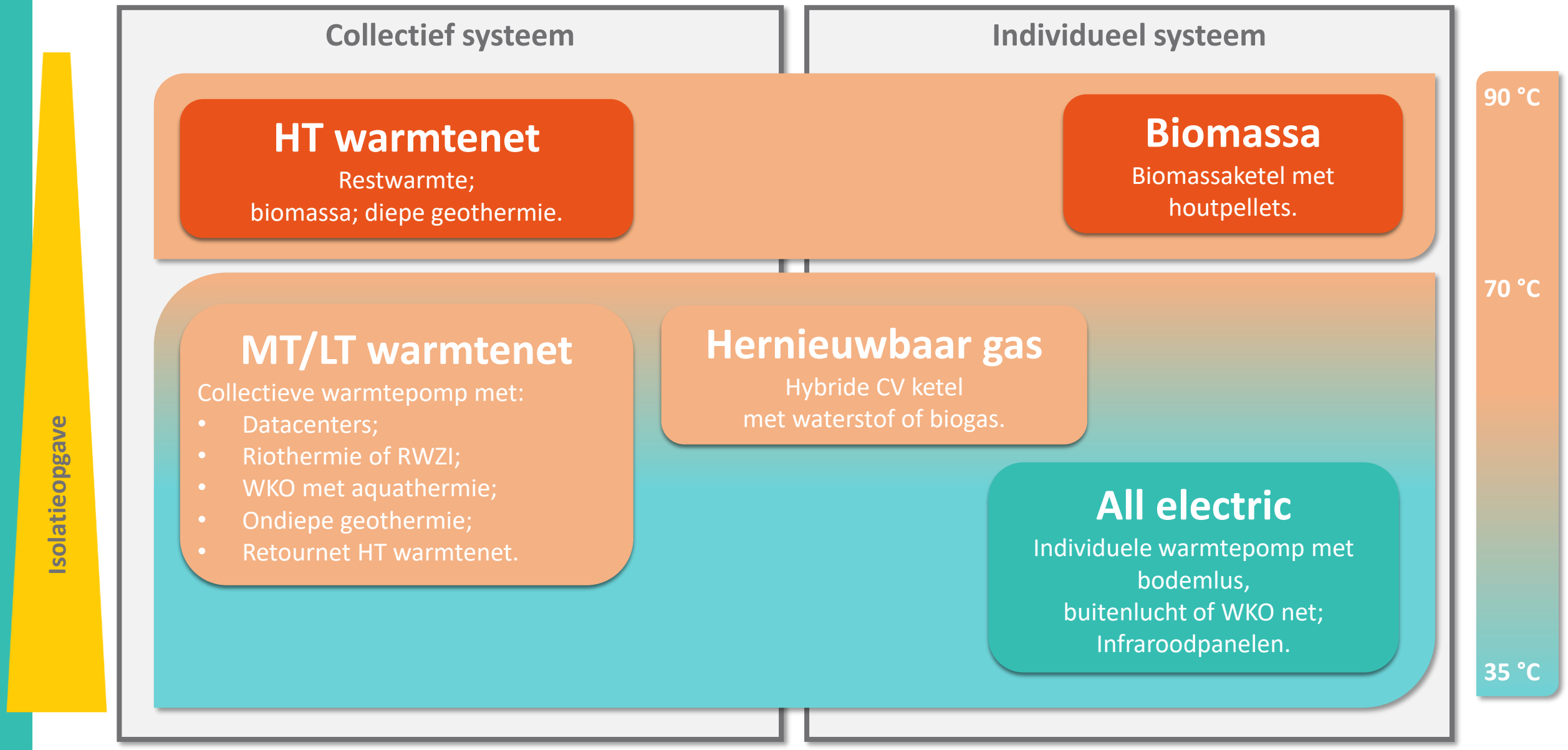
Het tweede effect zorgt ervoor dat in de toekomst een grotere diversiteit aan duurzame bonnen van verwarming mogelijk is. Zie verder het schema op de volgende bladzijde.

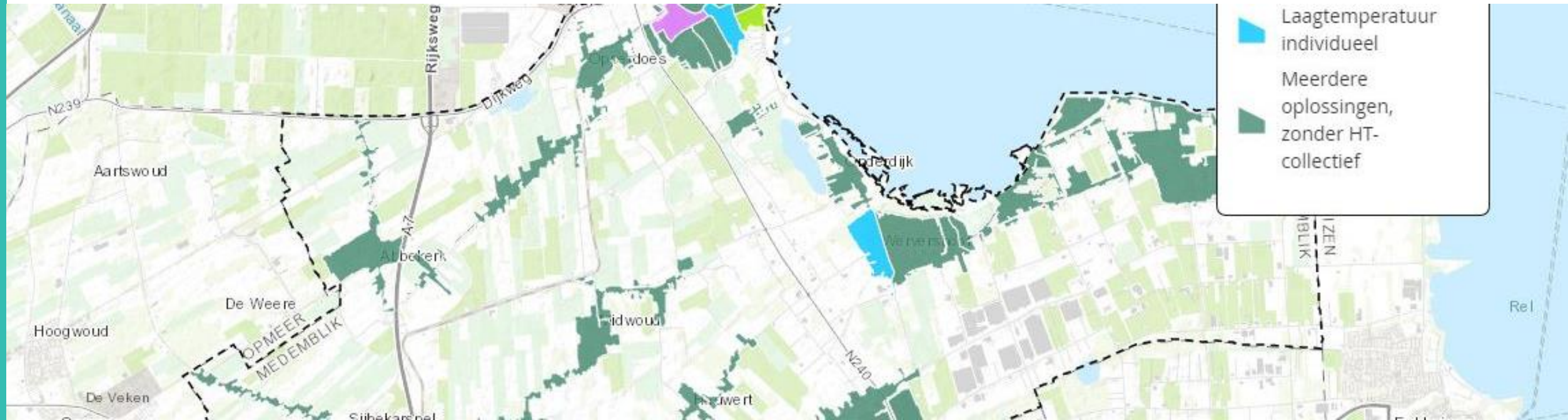
Mate van Isolatie	Maatregelen
Basisisolatie	Isolatie van vloer, spouwmuur, binnenkant dak, HR+++ glas, kieren dichten en toepassen van mechanische ventilatie.
Vergaande isolatie	Isolatie van vloer, buitengevel en buitenkant dak, nieuwe kozijnen met HR+++ glas, ventilatie met warmteterugwinning.

Alternatieven voor verwarmen met aardgas

3. Eindbeeld warmtetransitie & kansgebieden

In veel gevallen is nog niet bekend hoe de toekomstige warmtevoorziening er uit zal komen te zien. Enkele karakteristieken zijn echter wel te onderscheiden. In dit hoofdstuk wordt verder in gegaan op mogelijke toekomstige invulling van de warmtevraag en worden mogelijke duurzame bronnen besproken.

3. Eindbeeld warmtetransitie & kansgebieden

Eindbeeld warmtetransitie

Op basis van het schema met de technische oplossingsrichtingen voor de warmtetransitie zijn per buurt en zelfs op pandniveau eindbeelden bepaald. Hieronder staat de overzichtskaart voor Medemblik op buurtniveau. Het valt op dat er niet veel gebieden zijn waar één bepaalde oplossing zeer significant aanwezig is.

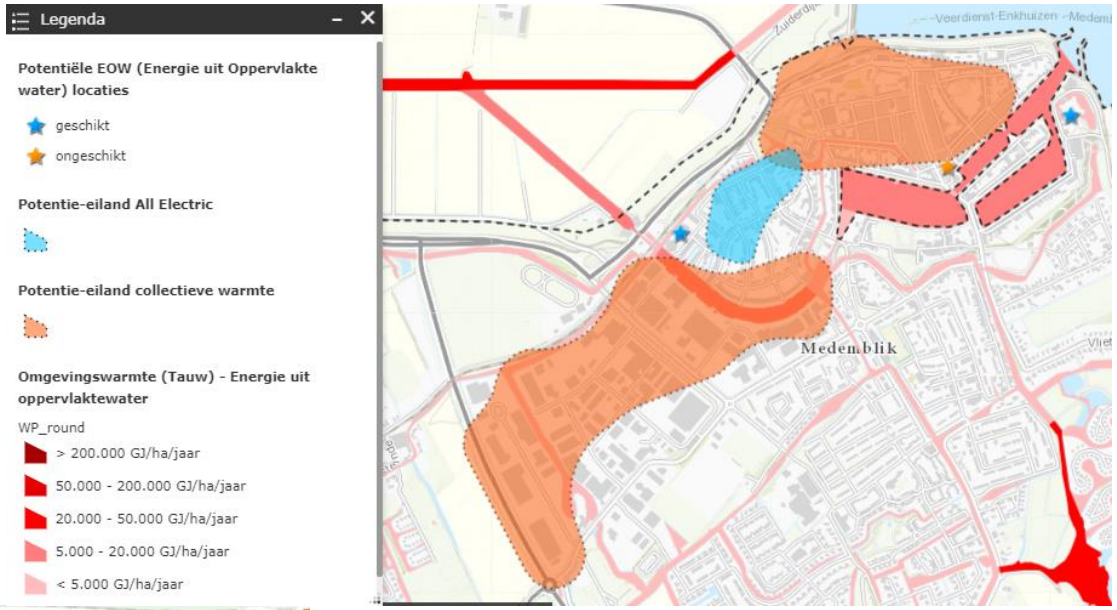

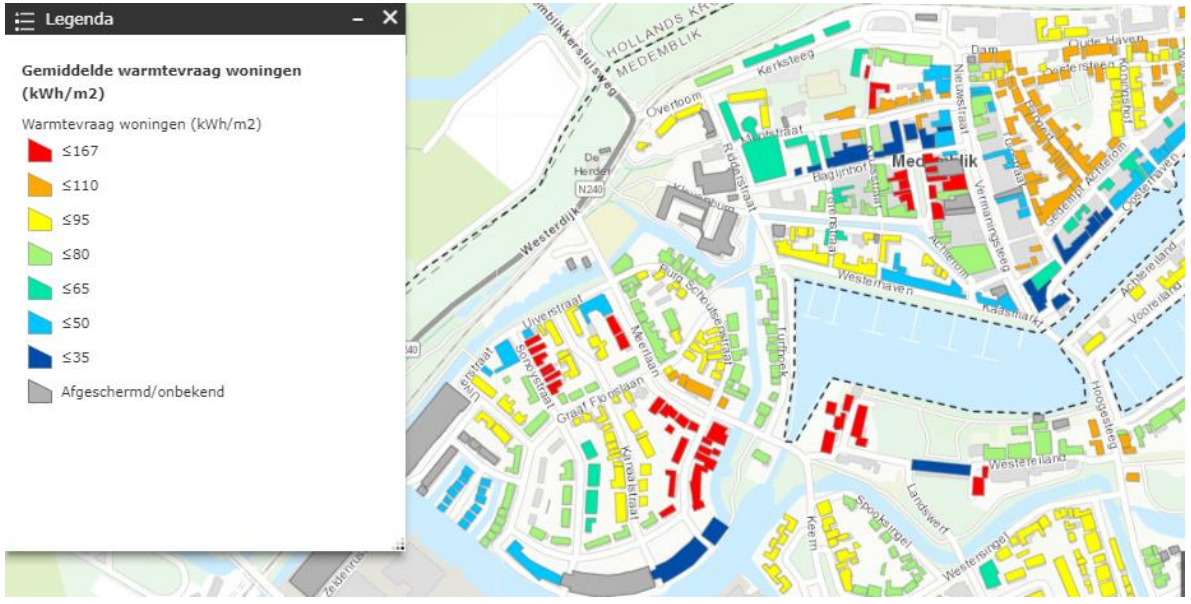
3. Eindbeeld warmtetransitie & kansgebieden

Kansgebieden

De WTA laat naast een kansrijke omgeving voor de inzet van geothermie ook potentieel zien van andere aanwezige duurzame bronnen.

In de kern **Medemblik** zijn er een aantal kansgebieden voor collectieve warmte dicht bij elkaar, in de centrum en bedrijventerrein Almere. Daar is bovendien een kansgebied voor all electric oplossingen. In combinatie met de goede potentie voor thermische energie uit oppervlaktewater en een reeds bestaande WKO, biedt dit gebied een goede kans voor de ontwikkeling van collectieve warmte. Er zal dan wel een programma gestart moeten worden voor basisisolatiemaatregelen opdat de gebouwen met een temperatuur van 70°C verwarmd kunnen worden.

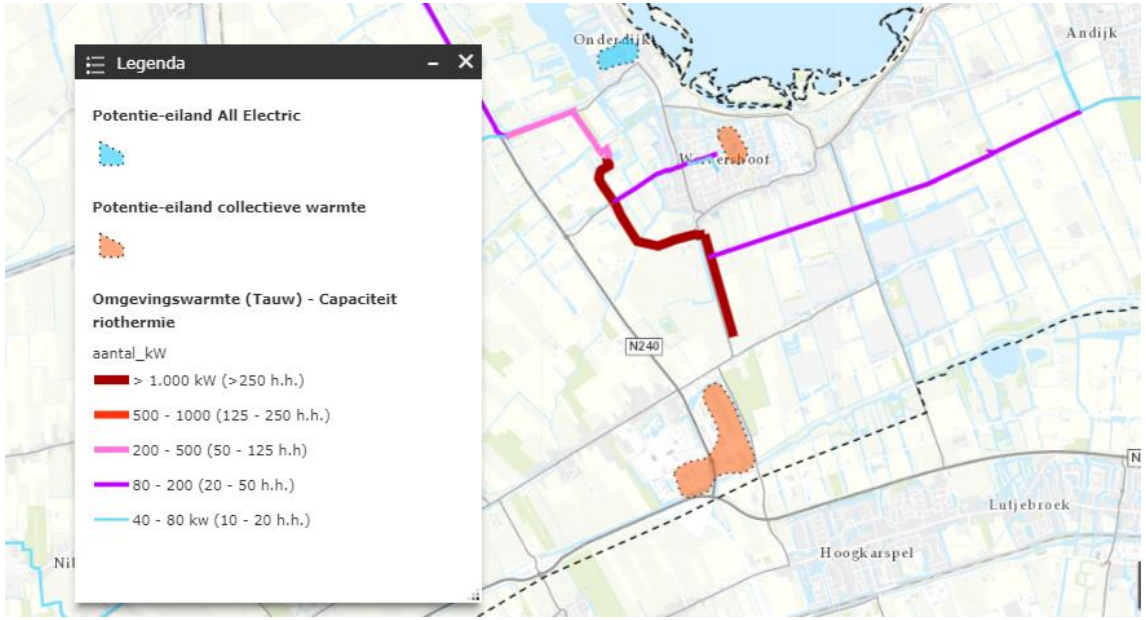

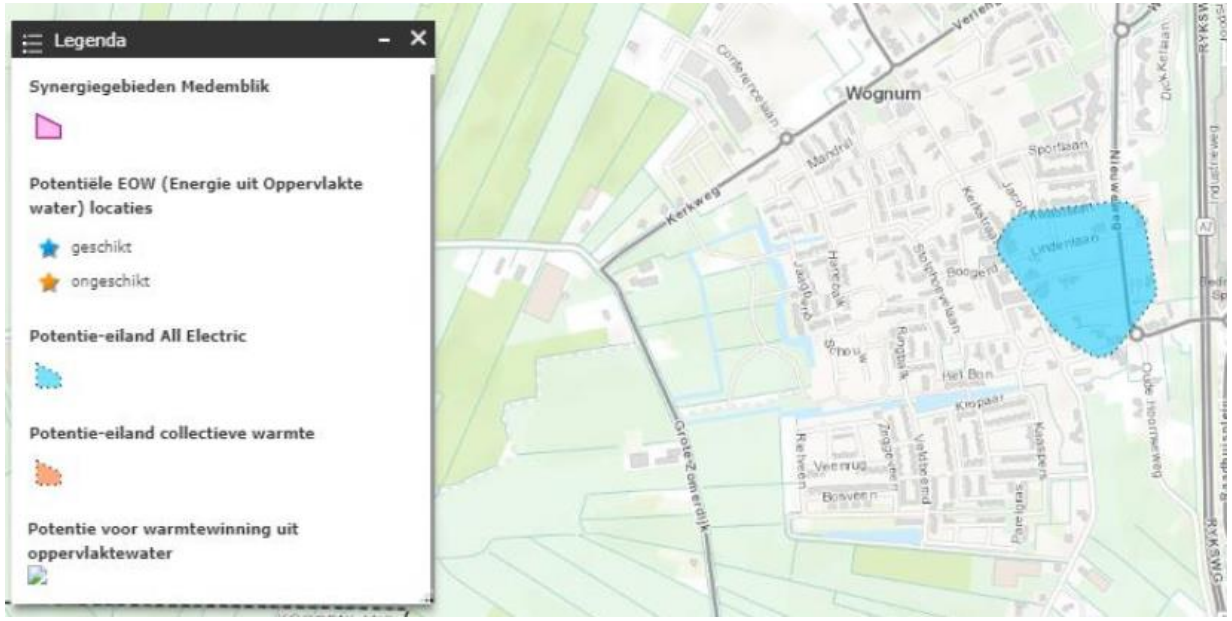

3. Eindbeeld warmtetransitie & kansgebieden

In **Zwaagdijk** is er potentieel tot het ontwikkelen van een collectieve warmtevoorziening voor het bedrijvenpark WFO.
Er zijn daar diverse bronnen mogelijk:

- Omgevingswarmte (met een collectieve warmtepomp):
  - Thermische energie uit Afvalwater: Er loopt een riool vlak langs het terrein met een relatief grote capaciteit aan warmte
  - Thermische energie uit Oppervlaktewater: het terrein wordt omgeven door diverse watergangen
- Warmte uit het retourwater van het aan te leggen warmtenet voor de kassen Het Grootslag dat wordt gevoed met geothermische energie van ECW

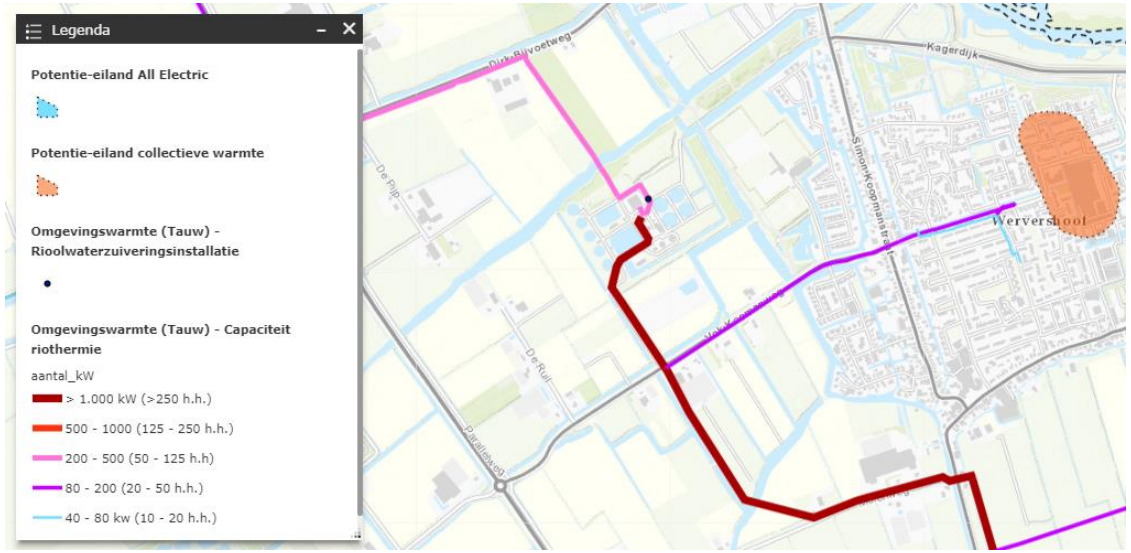

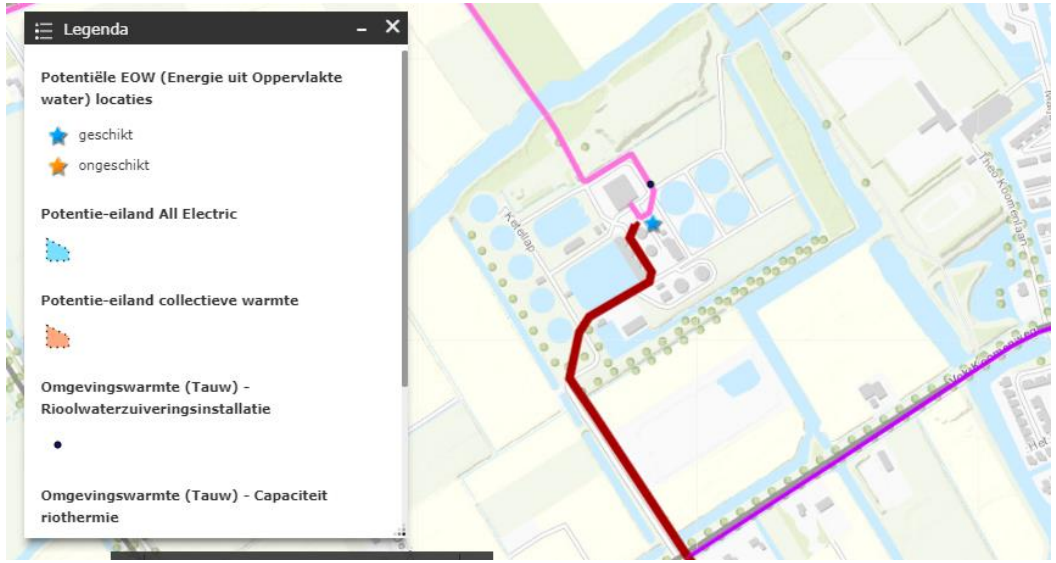

Het niveau van isolatie van de woningen en gebouwen in **Wognum** is al zodanig dat hier het ontwikkelen van een all electric eiland zou kunnen worden overwogen.

3. Eindbeeld warmtetransitie & kansgebieden

In **Wervershoof** is een RioolWaterZuiveringsInstallatie (RWZI) gevestigd. Dit is een goede mogelijkheid voor het ontwikkelen van thermische energie uit oppervlaktewater. Een eerste aanzet hiervoor kan voortkomen uit de geplande bouw van een zwembad nabij de RWZI. Dit kan een eerste stap vormen voor een collectieve warmtevoorziening voor de nabijgelegen woningen.

4. Conclusies & aanbevelingen

De Warmte Transitie Atlas is slechts een verkenning van de hele gemeente om een beeld te krijgen van de meest voor de hand liggende oplossing voor een duurzame warmtevoorziening per buurt. Het blijkt dat er, met name in de woonkernen nog veel gewonnen kan worden met een isolatieprogramma om basisisolatiemaatregelen toe te passen. Dit levert warmtevraagbeperking en de mogelijkheid om de gebouwen te verwarmen met temperaturen van 70°C of lager. Ook het plaatsen van zonnepanelen kan als no-regret worden gezien.

4. Conclusies & aanbevelingen

Conclusies

Voor wat betreft het eindbeeld zijn er weinig buurten met een zeer uitgesproken alternatief. De gebieden waar dat wel duidelijk naar voren komt, zijn ook meteen de kansgebieden. Dat betreft:

- Medemblik: collectieve warmte in het centrumen bedrijventerrein Almere, thermische energie uit oppervlaktewater
- Zwaagdijk: meerdere bronnen voor een collectieve warmte-voorziening voor bedrijventerrein WFO
- Wervershoof: thermische energie uit afvalwater vanwege de aanwezige RWZI en het nieuw te bouwen zwembad.

Om de kosten die gemaakt moeten worden voor de energietransitie zo laag mogelijk te kunnen houden, wordt vaak gezocht naar synergievoordeel. Een voorbeeld hiervan is geplande vervanging van energie-infrastructuur. Op dit moment zijn voor de gemeente Medemblik geen synergievoordelen tussen de kansgebieden voor de warmtetransitie en infrastructuur gevonden. Dit neemt niet weg dat er niet andere synergiën kunnen zijn.

Met de WTA heeft de gemeente Medemblik een stap gezet in de warmtetransitie. Deze stap geeft nuttig inzicht in het traject naar de Regionale Energiestrategie welke nu wordt ingezet en waarmee potentiële warmtebronnen op regionale schaal inzichtelijk worden.

Aanbevelingen

De WTA geeft aanwijzingen voor projecten die een hoge kans op succes hebben. Die projecten moeten aangestuurd worden vanuit een transitievisie warmte waarin gemeenschappelijke uitgangspunten gedefinieerd kunnen worden die worden gedragen door alle stakeholders. Die transitievisie warmte, waarin stakeholders de gemeenschappelijke uitgangspunten definiëren voor de warmtetransitie, moet uiterlijk 2021 gereed zijn.

Projecten die kansrijk zijn mogen natuurlijk niet wachten. Dit past ook bij het streven van de gemeente om te starten met het uitvoeren van een aantal pilots. Het verdient aanbeveling om voor die projecten een kwartiermaker aan te stellen die het project een vliegende start kan geven, rekening houdend met de wensen, eisen en criteria van alle stakeholders. De kwartiermaker zal bovendien inzicht kunnen geven ten aanzien van de rol van de gemeente bij de ontwikkeling van collectieve warmtevoorzieningen.

5. Bijlagen

In dit hoofdstuk zijn de volgende bijlagen gebundeld:

A: Naar welke infrastructuren gaan we toe?

B: Welke bronnen kunnen we gebruiken?

C: Hoe nu verder?

D: Rollen gemeente & beslissingsmatrix

A. Naar welke infrastructuren gaan we toe?

In veel gevallen is nog niet bekend hoe de toekomstige structuur voor de warmtevoorziening er uit zal komen te zien. Enkele karakteristieken zijn echter wel te onderscheiden. In dit hoofdstuk worden de verschillende opties besproken en wordt verder in gegaan op mogelijke toekomstige indelingen.

A. Welke infrastructuren?

Aardgas kan in elk woningtype, maar niet ieder duurzaam alternatief kan in iedere woning. Daarom hebben we onderzocht welke alternatieven er zijn voor welke gebouwen. Iedere gebouwsoort heeft een ander soort oplossing nodig.

Hoog-temperatuur warmtenet

Een hoog-temperatuurwarmtenet transporteert warm water van minimaal 70°C naar woningen en andere gebouwen. De warmte is afkomstig van gascentrales, afvalverbrandingsinstallaties, of vergelijkbare centrales. De verwachting is dat dit type warmtebron op termijn kan worden vervangen door geothermie. Dit zou betekenen dat de warmtevoorziening van alle aangesloten gebouwen op termijn bijna volledig CO2-neutraal opgewekt zou kunnen worden.

Het aansluiten van bestaande gebouwen op een hoog-temperatuurwarmtenet is met name interessant in wijken met veel naoorlogse hoogbouw, veel corporatiebezit en een grote hoeveelheid complexen met blokverwarming. De noodzakelijke hoge investeringen in infrastructuur kunnen alleen worden terugverdiend bij voldoende schaalgrootte.

Laag-temperatuurwarmtenet

Bij een laag-temperatuurwarmtenet moet het gebouw verregaand geïsoleerd worden en is de aanvoertemperatuur vanuit het warmtenet minimaal 40°C.

A. Welke infrastructuren?

Mogelijke bronnen voor een laag-temperatuurwarmtenet zijn de retourleiding van een hoog-temperatuurnet of een lokale bron zoals warmte uit een afvalwaterzuiveringsinstallatie of warmte- koudeopslag (WKO) gecombineerd met oppervlaktewater. Daarnaast is een warmtepomp nodig om het water van de lokale bron voor de verwarming te verhogen tot 40°C en om het drinkwater op de juiste temperatuur te brengen voor het warm tapwater.

Een cluster van 100 – 200 woningen is minimaal nodig om een sluitende business case te ontwikkelen. Op korte termijn bieden woningen die zijn gebouwd vanaf de tweede helft van de jaren ‘90 de hoogste kans voor de ontwikkeling van een laag-temperatuurwarmtenet. Deze woningen zijn al goed geïsoleerd. Bij oudere woningen (bijvoorbeeld uit de jaren ‘30 en ‘80) kan een hoog-temperatuurwarmtepomp mogelijk uitkomst bieden om het laag-temperatuur water verder mee te verwarmen alvorens voor de warmtevoorziening te gebruiken.

All electric

Een all electric woning wordt niet aangesloten op een collectieve warmtevoorziening, maar krijgt een individuele oplossing. De woning moet geschikt gemaakt worden voor laag-temperatuurverwarming en krijgt een eigen warmtepomp. Dit betekent verregaande isolatiemaatregelen welke maar deels kunnen worden terugverdiend.

All electric maatregelen kunnen daarom het beste worden meegenomen in onderhoudsplanningen om synergie uit vervangingsmomenten en het combineren van werkzaamheden te kunnen halen. Bij grootschalige toepassing van all electric woningen zal het elektriciteitsnet moeten worden verzwaard.

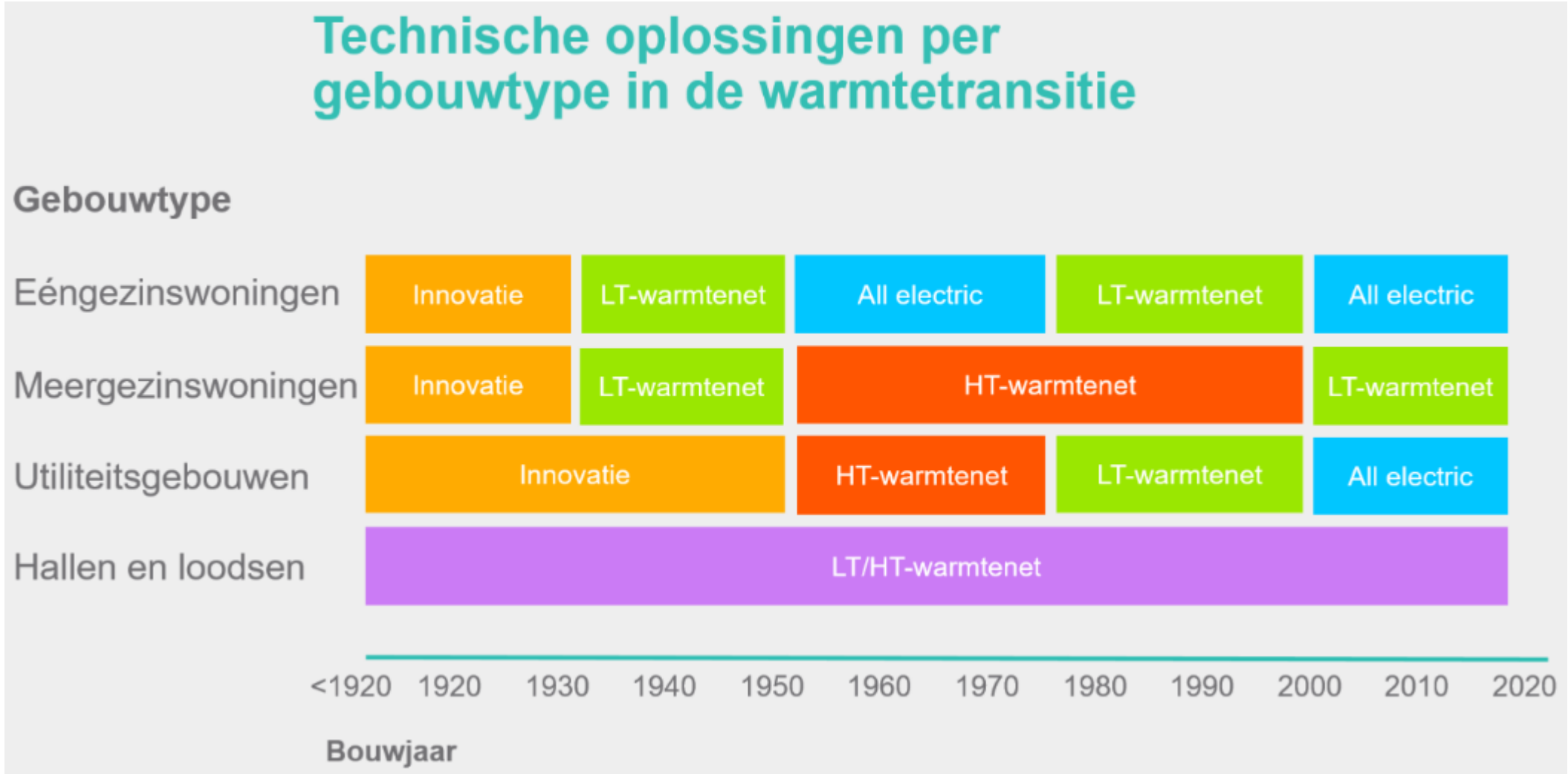
Hernieuwbaar gas en waterstof

Het duurzame alternatief dat de minste aanpassingen vraagt aan woningen en infrastructuur is hernieuwbaar gas. Hierbij worden de bestaande aardgasleidingen behouden en wordt het aardgas vervangen door hernieuwbaar gas. In Nederland is echter niet veel hernieuwbaar gas beschikbaar zodat dit niet kan worden gezien als een serieuze grootschalige oplossing.

Waterstof krijgt steeds meer een prominente rol toebedeeld als goede vervanger van het aardgas. Waterstof is een geurloos, niet giftig gas waarin energie kan worden opgeslagen en vervoerd. Er moet dus eerst energie worden ingestopt, voordat het kan worden gebruikt. Die energie is nu nog vaak fossiel en zal pas vanaf 2030 op grotere schaal vanuit duurzame bronnen als zon en wind kunnen worden vervaardigd. De toepassingen zijn op dit moment nog zeer kostbaar en daarnaast gaat er nog veel energie verloren bij de productie van waterstof. Waterstof heeft dus potentie, maar hier geldt dat deze techniek beter benut kan worden voor industrie, (zwaar) transport en op die plekken waar all-electric en warmtenetten geen optie zijn.

A. Waar gaan we naar toe?

Schematisch ziet dit er op basis van bouwjaar en woningtype als volgt uit:

B. Welke bronnen kunnen we gebruiken?

Als we geen gebruik meer kunnen maken van aardgas moeten we andere bronnen gebruiken voor de in de vorige hoofdstukken genoemde infrastructuren. Welke bronnen liggen voor de hand in Medemblik?

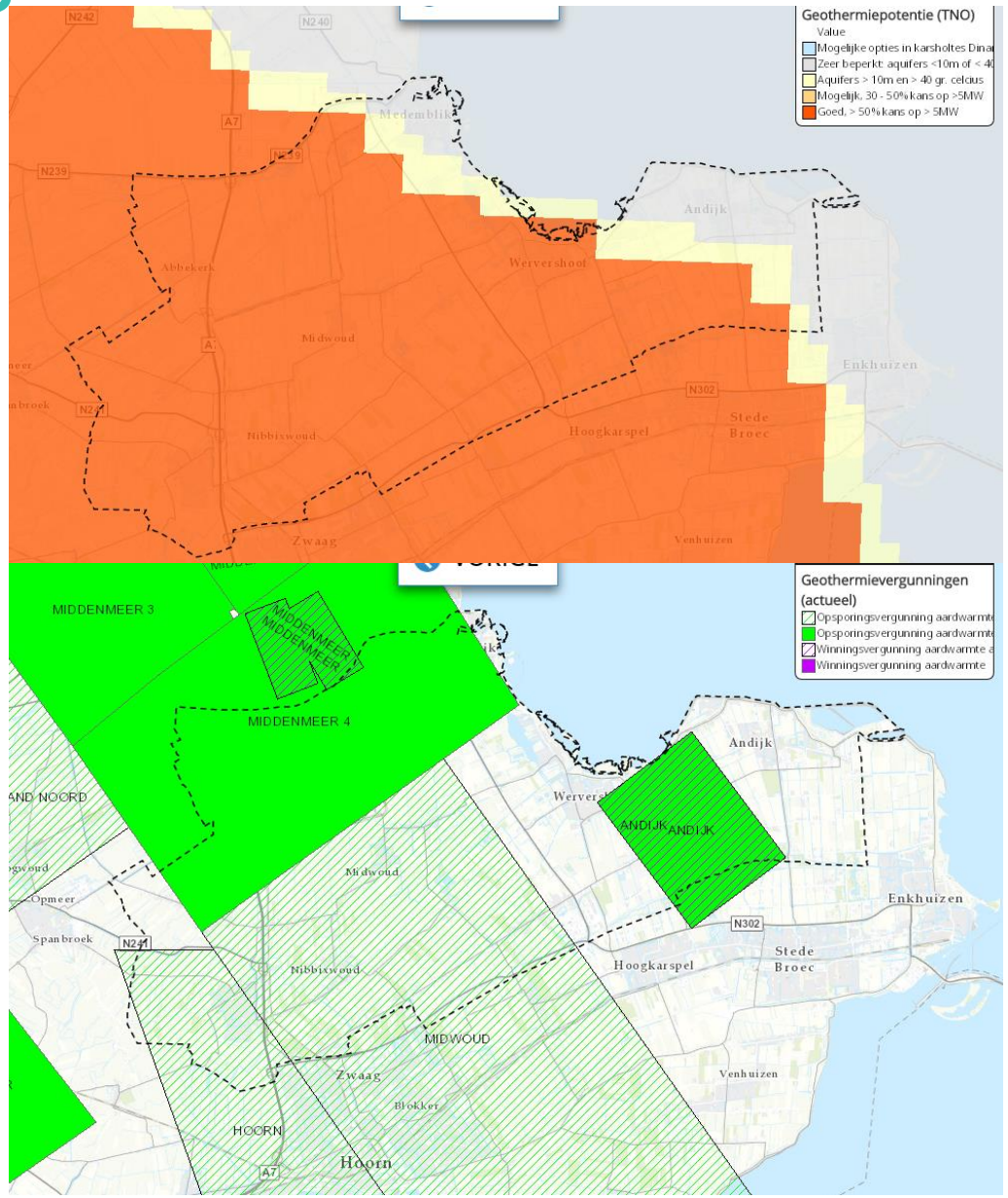
B. Welke bronnen kunnen we gebruiken?

Geothermie

De WTA laat zien dat de gemeente Medemblik in een potentieel kansrijk gebied ligt voor de inzet van geothermie in haar warmtevoorziening. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er reeds een heel aantal opsporingsvergunningen zijn aangevraagd en enkele ook al vergund. Afhankelijk van de bebouwingsdichtheid of een mogelijkheid tot koppeling met bijvoorbeeld glastuinbouw is een business case voor geothermie te maken. ECW en HVC zijn twee stakeholders die actief zijn betrokken bij geothermie-projecten.

Geothermie, ook wel aardwarmte genoemd, is warmte uit de ondergrond. De warmte wordt met een boring onttrokken aan hete grondlagen. De temperatuur loopt op met de diepte: hoe dieper hoe warmer. Het van nature aanwezige warme water wordt uit de ondergrond omhoog gepompt. De warmte wordt eruit gehaald en een pomp zorgt ervoor dat het afgekoelde water terugstroomt in dezelfde aardlaag waarna het weer kan opwarmen. Afhankelijk van de diepte zijn er verschillende typen geothermie. Als belangrijkste voor Medemblik onderscheiden we:

- Diepe geothermie (2.000m-4.000m)
  De temperaturen van de waterlagen op deze diepte variëren van 60°C tot zo'n 100°C.
- Lage temperatuur aardwarmte (500m-1.000m)
  De temperaturen van de waterlagen op deze diepte variëren van 20°C tot zo'n 50°

B. Welke bronnen kunnen we gebruiken?

Omgevingswarmte

Een warmtepomp gebruikt elektriciteit om warmte van het ene medium naar het andere te laten stromen. De eerste koelt dan af en de tweede warmte op. Hoe groter het verschil tussen die twee media hoe lager het rendement van de warmtepomp. Als woningen in de winter moeten worden verwarmd terwijl het buiten -10°C is, moet een warmtepomp die warmte uit de buitenlucht haalt harder werken dan wanneer die warmtepomp de warmte uit water moet halen van 5°C.

Alle vormen van thermische energie uit de omgeving maken over het algemeen gebruik van een warmtepomp in combinatie met warmte- en koudeopslag in de bodem (WKO). Wanneer er een warmtebehoefte is, zoals in de winter, wordt warm water opgepompt vanuit de WKO. De warmtepomp zorgt er vervolgens voor dat de temperatuur kan stijgen tot het niveau dat de cv-systemen nodig hebben. In de winter kan ook koude uit de omgeving worden gewonnen. Dit wordt in het koude deel van de bron opgeslagen. In de zomer wordt dit gebruikt voor koeling van gebouwen.

<u>Afvalwater (TEA)</u>
Dit type warmte is beschikbaar omdat rioolbuizen warm zijn. Dat komt doordat veel water dat we door de gootsteen weg laten stromen warm is als het wegspoelt. Dat gebeurt bijvoorbeeld wanneer we onze handen wassen of douchen. De warmte in rioolbuizen kan worden teruggewonnen.

<u>Oppervlaktewater (TEO)</u>
TEO maakt gebruik van de temperatuurverschillen van het oppervlaktewater gedurende de seizoenen.

<u>Asfalt</u>
Als de zon schijnt wordt asfalt warm. Met behulp van een buizensysteem in het asfalt kan deze warmte bruikbaar gemaakt worden.

<u>Buitenlucht</u>
Een lucht-water warmtepomp zet de buitenlucht om in warm water.

B. Welke bronnen kunnen we gebruiken?

Biomassa

Er zijn twee vormen van biomassa voor duurzame energieopwekking:

- Hout

Bij het verbranden van hout komt er warmte vrij. Dit principe wordt toegepast in biomassacentrales zoals in Purmerend

- Biogas

Biogas is een mengsel van hoofdzakelijk methaan en koolstofdioxide dat ontstaat door anaerobe (zonder zuurstof) vergisting. Het kan op verschillende manieren worden geproduceerd: mono-vergisting en co-vergisting op basis van mest, groente- en tuinafval en slib. Er zijn technieken om biogas op te werken tot aardgaskwaliteit. Biogas wordt na deze opwaardering aangeduid met de term groengas. HVC heeft in Middenmeer (gemeente Hollands Kroon) een composteer- en vergistingsinstallatie staan die voornamelijk wordt gevoed met GFT-afval.

Het gebruiken van houtige biomassa als bron voor de aardgasvrije warmtevoorziening van de gebouwde omgeving is niet zonder discussie. Deze bron heeft als voordeel dat het mogelijk is om woningen te verwarmen met een temperatuur van 90°C. In deze discussie moet wel een goede afweging plaats vinden.

In Nederland en de landen om ons heen worden stammen gebruikt om onder andere meubels en bouwmaterialen van te maken. Het tak- en tophout dat ongeschikt is om te kunnen verwerkt wordt afgevoerd naar energiecentrales.

Dit voorkomt dat het achterblijft in de bossen waar het in de loop van jaren wordt omgezet naar onder andere CO2. Dit is het kernpunt waar de wetenschappers het niet over eens zijn: Het effect van de periode waarin de opgeslagen CO2 vrij komt in de atmosfeer. Bij verbranding gebeurt dit direct en bij de natuurlijke verwerking door schimmels en organismen duurt het op zijn minst jaren.

Vanaf 2020 gelden strenge Europese regels voor het gebruik van biomassa als energiebron. Deze regels besteden onder meer aandacht aan verantwoorde bosbouw en het verbieden van winning van biomassa op kwetsbare gronden. Bossen zijn gebaat bij verjonging. De jaarlijkse toename van de hoeveelheid bos is groter bij verjonging en de CO2-opnamecapaciteit is ook veel groter. De Europese regels moeten daar bij helpen.

C. Hoe nu verder?

De gemeente Medemblik zet de komende tijd in op de Regionale Energie Strategie (RES), zowel op West-Fries niveau als op het niveau Noord-Holland Noord. Onderdeel van de RES vormt een analyse van de beschikbare collectieve warmtebronnen. Dit moet ervoor zorgen dat verschillende gemeenten geen gebruik gaan maken van dezelfde warmtebron. Daarmee vormt de RES een belangrijke basis voor de transitievisie warmte. Deze visie geeft op wijkniveau inzicht in de route naar een aardgasvrije gemeente. De transitievisie warmte moet de raad uiterlijk in 2021 vaststellen.

C. Hoe nu verder?

De route naar een CO2-neutraal woningbestand in 2050:

- Is er totaaloverzicht op portefeuilleniveau over de type woningen, bouwjaar, verwarmingswijze en energetische conditie?
- Is er inzicht in de kansen die de omgeving biedt?

Inzicht

1 **De huidige situatie in beeld**
Inzicht in de gebouwde omgeving, de warmtevraag, infrastructuur en opwekpotentie

Richting

Koers bepalen
Creëer een visie en een aanpak voor een toekomstbestendige vastgoedportefeuille. **2**

- Welke (beleids)kaders en ambities zijn er al?
- Is er een no regret aanpak geformuleerd voor alle veelvoorkomende woningtypes?

- Is er een analyse per gebied of wijk op complexniveau om zo te kunnen prioriteren en faseren?
- Zijn de juiste partners in beeld om mee af te stemmen?

Aanpak

3 **Prioriteer en faseer**
Werk aan een integrale programmering met partners en bepaal de beste oplossing per wijk

Uitvoering

Gebiedsgericht en continu verbeteren
Werk gebiedsgericht met bewoners en de juiste technieken. Monitor prestaties en financiering. **4**

- Zijn bewoners geïnformeerd en betrokken bij de route naar CO2 neutraal?
- Wordt er samen met de partners gewerkt aan een gebiedsgerichte aanpak?

C. Hoe nu verder?

De warmtetransitie

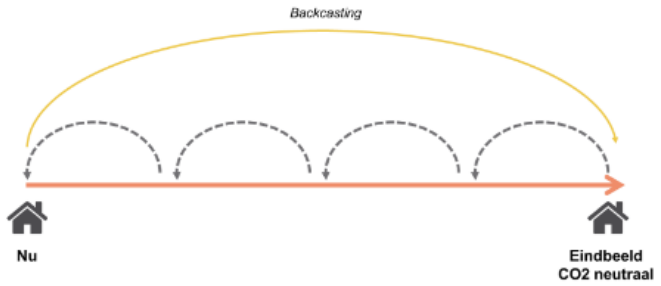
De warmtetransitie kent enkele fasen die worden doorlopen. Op dit moment bevindt de gemeente Medemblik zich in de inzicht fase. Een volgende stap is het opstellen van de Transitievisie Warmte, waarbij per wijk in kaart is gebracht welke warmteoplossing voor een wijk wordt voorzien. Ook wordt fasering in het aanpakken van de wijken gebracht. De transitievisie warmte stelt de gemeenteraad worden vast.

Het betekent echter niet dat er nu niets kan gebeuren. Ook al is nog niet bekend welke warmtevoorziening in welke wijk zal komen, particulieren, VvE's, woningcorporaties en andere vastgoedbezitters kunnen al aan de slag met no-regret maatregelen. Dit zijn maatregelen waarvan men op een later moment geen spijt heeft. Ze zijn no-regret omdat ze, ongeacht wat voor infrastructuur er in de toekomst in de wijk wordt aangelegd, de woning helpen energie te besparen en de woning naar het minimale niveau brengen voor een aardgasvrije warmteoplossing (label B/C). Per woning moet uiteraard maatwerk worden geleverd afhankelijk van wat er technisch mogelijk is (bv. is er een spouw aanwezig?). En uitgangspunt zijn de woonbehoeften.

C. Hoe nu verder?

Stapsgewijs werken aan een no-regret aanpak:

Modulaire aanpak voor een CO2 neutrale woning

1. Backcasting

- Selecteren van een woningtype voor het maken van de no-regret aanpak
- Eindbeeld woonconcept CO2 neutraal in beeld brengen
- Huidige technische situatie inzichtelijk maken

2. Modulaire aanpak

- Duurzaamheidsmaatregelen in modules omzetten
- Maatregelen op elementniveau specificeren

3. Huisreis

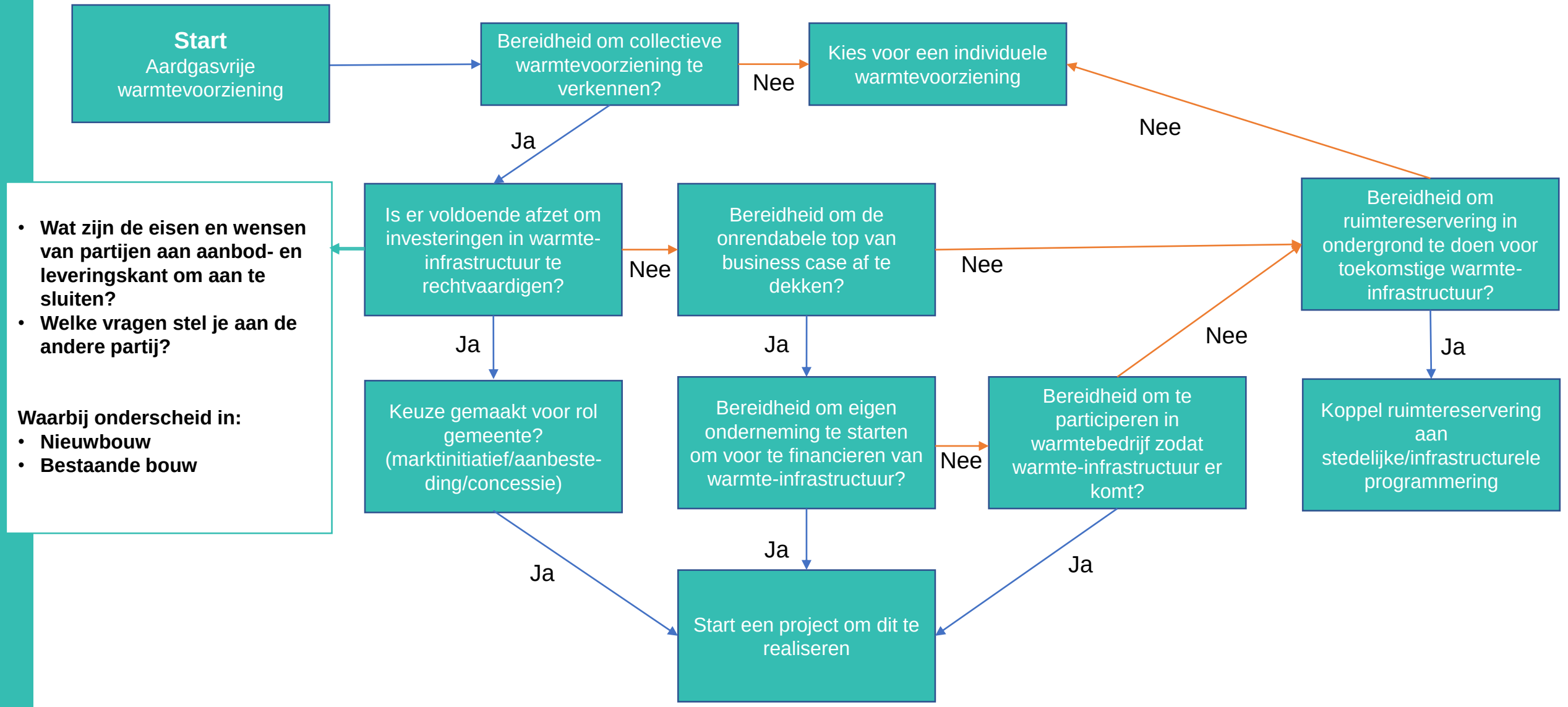
- De juiste volgorde van de modules bepalen
- De modulaire aanpak in de tijd plannen op basis van natuurlijke onderhoudsmomenten en eventueel versnellen waar nodig

D. Rollen gemeente & beslissingsmatrix

Gemeenten krijgen binnen de warmtetransitie een regierol toebedeeld. Een belangrijk aspect van die regierol is het verbinden van interne en externe stakeholders. Elk met hun eigen belangen, type organisatie, interne processen en visies.

D. Rollen gemeente & beslissingsmatrix

D. Rollen gemeente & beslissingsmatrix

In het proces naar de ontwikkeling van een collectieve warmtevoorziening kan een gemeente grofweg de volgende rollen pakken:

Faciliteren: Dat is het geval bij een marktinitiatief. De gemeente waardeert het initiatief en faciliteert de initiatiefnemer in het leggen van zowel interne als externe contacten. De gemeente handelt hier in bestaande structuren en zal in geen geval een voorkeur uitspreken als er een concurrerende partij verschijnt. Mocht de initiatiefnemer een barrière ondervinden die vanuit de markt niet te slechten is zou de gemeente zich garant kunnen stellen voor bijvoorbeeld een minimaal aantal aansluitingen.

Participeren: De gemeente kan met één of meerdere partijen in een PPS samenwerken om een warmtenet te realiseren. In het extreme geval zou de gemeente ook zelf een warmtebedrijf kunnen beginnen.

Reguleren: De gemeente ziet een maatschappelijk belang in de ontwikkeling van een collectieve voorziening en besteedt een concessie aan, het exploitatierecht, voor die voorziening. De gemeente maakt hierbij gebruik van marktwerking door eenduidige en voor alle partijen dezelfde voorwaarden te scheppen. De gemeente is in staat om voorwaarden en criteria te stellen aan de voorziening maar loopt geen exploitatierisico. Dat ligt namelijk volledig bij de concessiepartij.

Vanuit een faciliterende rol kan een gemeente verschuiven naar een participerende of regulerende rol zolang er geen bindende afspraken zijn gemaakt. Een verschuiving andersom is wat lastiger omdat bindende afspraken kenmerkend zijn voor deze rollen. Op het moment dat duidelijk wordt dat de rol inderdaad verschuift naar een regulerende rol wordt het van belang dat de gemeente bepaalde partijen niet een kennisvoorsprong geeft vanuit haar eerdere rollen. Het is verstandig hierover vooraf met elke partij waar mee wordt gesproken al afspraken te maken (eigendom en transparantie van kennis en stukken).

Contact

Martijn van Lier (06 10 19 93 19)

martijn.vanlier@overmorgen.nl

Marie-Thérèse Tetteroo (06 57 38 88 90)

marietherese.tetteroo@overmorgen.nl

In opdracht van en samenwerking met:

Gemeente Medemblik

over
morgen
begint
nu.

OVER
MORGEN